

LEWIS CARROLL EN EL PAÍS DE LES MERAVELLES

En el 150 aniversari del seu naixement

Per RAMON BASSA

Lewis Carroll en 1863.

No voldria que s'acabàs aquest any sense que a les pàgines de MAINA, dedicàssim un record a la figura i a l'obra de Lewis Carroll.

Lewis Carroll o Charles Lutwidge Dogson va néixer el 27 de gener de 1832 —ara fa 150 anys— a Daresbury (Lancashire-Anglaterra). Fill d'un pastor de l'església anglicana, estudià a Richmond i posteriorment el 1846 entrà al Public School de Rugby.

El 1851 demana l'ingrés a la Christ Church, un dels departaments o col·legis de la Universitat d'Oxford. El 1855 és nomenat "master of the House" en ocasió del nomenament del nou degà el Dr. Liddell, pare d'Alícia. El 1861 és anomenat diaca. A la mencionada Universitat d'Oxford comença les seves classes de matemàtiques i després de lògica, hi va estar vinculat durant quaranta-set anys.

El 1881-1882 (segons els autors), renuncià a les funcions de docent i passa a dedicar-se a "conservar" la Llar del Col·legi.

Morí l'any 1898 a Guildford.

Fotografia d'Àlicia feta per Lewis Carroll.

PETITA GUIA DE LECTURA

Àlicia en terra de meravelles

El 4 de juliol de 1862, Lewis Carroll realitzà un passeig en barca pel Tàmesis en companyia de les tres germanes Liddell: Lorina Charlotte o "Prima", Àlicia o "Secunda" i Edith o "Tertia", i del reverend R. Duckworth. Durant el passeig els contà una història inventada, que a petició d'Àlicia escrigué després i li regalà en un manuscrit del seu puny i lletra acompanyat d'uns dibuixos també seus.

El titulà les *Aventures subterrànies d'Àlicia* (1862). No s'edità fins a l'any 1886 amb el mateix títol: *Alice's Adventures under ground*. (Hi ha edició en castellà: *Aventuras subterráneas de Alicia*, Pròleg i traducció de Fernando Carbonell. Barcelona-Palma: José J. de Olañeta, 1979. (Col·l. Pequeña Biblioteca Calamus Scriptorius, n.º 31).

La versió posterior que sorgí es conegué ja, amb el nom que s'ha fet famosa: *Alice's Adventures in Wonderland* (Àlicia en el País de les Meravelles), i es publicà definitivament l'any 1865.¹

Els dibuixos ja no foren els de l'autor, sinó de John Tenniel, que prengué com a model la jove Mary Hilton Badcock, en lloc de la protagonista Àlicia Liddell.²

En castellà hi ha més de vint-i-cinc edicions o versions, canviades i diferentment il·lustrades. Creim que

una versió adequada és la de: *Alicia en el País de las Maravillas*, Traducció i pròleg de Jaime de Ojeda. Il·lustracions de John Tenniel. Madrid: Alianza Editorial, 1970. 1.ª ed. (Coll. El Libro de Bolsillo, n.º 276).

En català hi ha una traducció lliure de Josep Carner amb el títol de: *Àlicia en terra de meravelles*. Barcelona: Juventud, 1971. 3.ª edic. Amb unes excel·lents il·lustracions de Lola Anglada.

—El 1889 presentà una "Nursery edition" o sia una edició adaptada i rectificada per a infants de "zero a cinc anys", amb il·lustracions il·luminades de John Tenniel.

Hi ha una versió castellana: *Alicia para los pequeños*, Traducció de A. Gervàs. Madrid: Alfaguara, 1979. 2.ª edic. (Col·l. Infantil Alfaguara).

Àlicia a través del mirall

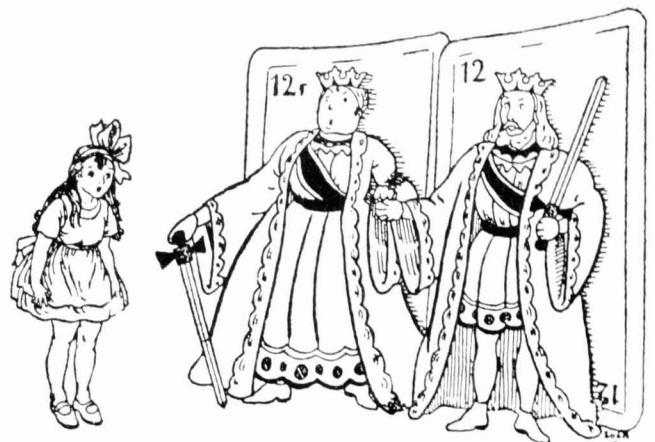
El 1871, per Nadal aparegué: *Through the Looking-Glass and what Alice found there*. (A través del mirall i el que Àlicia descobrí allà).

Venia a ésser una continuació de la seva anterior obra apareguda sis anys abans: "Àlicia en el País de les Meravelles".

Les dues principals traduccions castellanes més útils per a l'escola són: *En el mundo del espejo*, Traducció de Marià Manent. Barcelona: Juventud, 1969. 2.ª edic. 1944, 1.ª edició.

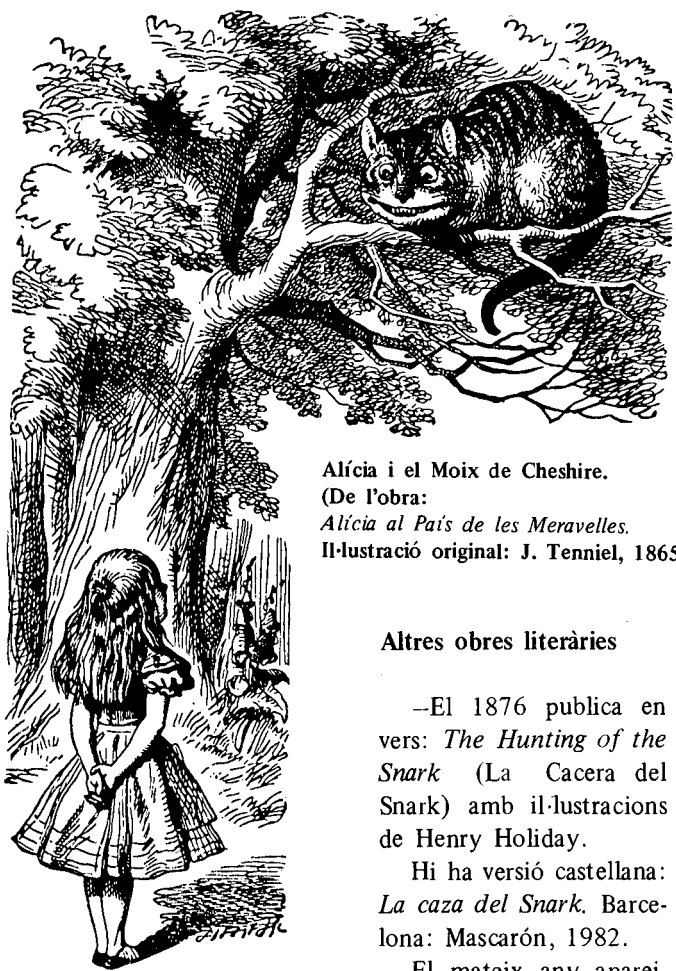
A través del espejo y lo que Alicia encontró al otro lado. Traducció i pròleg de Jaime de Ojeda. Madrid: Alianza Editorial, 1973. 1.ª edic. (Libro de Bolsillo, n.º 455).

Ambdues edicions tenen les il·lustracions originàries de John Tenniel.

Àlicia en terra de meravelles.

(Il·lustració de Lola Anglada per a l'edició catalana, 1927).

Alicia i el Moix de Cheshire.
(De l'obra:
Alicia al País de les Meravelles.
Il·lustració original: J. Tenniel, 1865)

Altres obres literàries

—El 1876 publica en vers: *The Hunting of the Snark* (La Cacera del Snark) amb il·lustracions de Henry Holiday.

Hi ha versió castellana: *La caza del Snark*. Barcelona: Mascarón, 1982.

El mateix any apareixen diversos *Acrostics*.

—El 1889 escriu l'obra: *Silvie and Bruno* (Silvia i Bruno), de la qual publicarà la continuació el 1893 amb el títol de *Silvie and Bruno Concluded*.

També hi ha versió castellana: *Silvia y Bruno*. 1. Madrid: FELMAR, 1973. (La Fontana Literia, n.º 13).

Silvia y Bruno. 2. Madrid: FELMAR, 1975. (La Fontana Literia, n.º 25). Traducció: Antonio Resines.

Sobre lògica

—Dels seus escrits sobre lògica publicats entre el 1894 (*A Logical Paradox*), 1895 (*What the Tortoise said to Achilles*) i 1896 (*Symbolic logic. Part I: Elementari - Selecció*), hi ha versió castellana amb el títol: *El juego de la lógica*. Selecció i pròleg d'Alfredo Deaño. Madrid: Alianza Editorial, 1972, 1.ª edic.; 1981, 5.ª edic.

Citem del llibre anterior dos exemples d'exercicis lògics, i observem el sentit de l'humor que reflecteixen:

“Pares de proposiciones concretas propuestas como premisas.

Hay que encontrar su conclusión.

A todos los abstemios les gusta el azucar;

Ningún ruiseñor bebe vino.

Resposta: A ningún ruiseñor le disgusta el azúcar.

O averiguar si las conclusiones son correctas:
Ningún fósil puede estar traspasado de amor;
Una ostra puede estar traspasada de amor.
Las ostras no son fósiles”.³

Sobre matemàtica

Les seves principals obres de tema matemàtic en anglès són: *Syllabus of plane algebraical geometry* (1860); *Formulae of plane trigonometry* (1861); *The new method of evaluation as applied to π* (1865); *An elementary treatise on determinants* (1867); *The Fifth Book of Euclid treated algebraically, so far as it relates to commensurable magnitudes* (1868); *Euclid, Books I and II* (1882) i *Curiosa Mathematica, Part I* (1888).

—A totes les persones, especialment del camp de la Filologia Anglesa no poden deixar-los de recomanar tant per a lectura, com per a diversió, comentaris, estudis, ampliació de lèxic, traduccions, etc., l'excel·lent edició en anglès de les Obres de Lewis Carroll titulada: *The Penguin complete Lewis Carroll*. England: Penguin Books, 1982. Amb les il·lustracions de John Tenniel. Preu: 4 lliures esterlines.

Re-flexió final

Deixam molts d'aspectes de Lewis Carroll per tractar el seu sentit de l'absurd; la creació de noves paraules: Snarck (meitat serp=snake, meitat tauró=shark, Humpty Dumpty, Tweedledum / Tweedledee, Jabberwock, Bandersnatch, Bujum, etc... a través de les paraules-maletí;⁴ l'estudi dels seus valors educatius; la seva ironia; les seves afeccions fotogràfiques (especialment de nines);⁵ els seus treballs de lògica; les seves poesies; etc., però convidam els lectors d'aquestes línies a fer la seva descoberta personal del món meravellós de Lewis Carroll. Ningú no en sortirà defraudat!

Son Coc (Mallorca), Novembre 1982

¹ La primera edició, de dos mil exemplars, fou condemnada per Lewis Carroll i retirada. Vegeu H. PARISOT; *Lewis Carroll*, Barcelona. Kairòs, 1970, p. 38.

² Segons indica H. PARISOT: *Ibidem* anterior, p. 38.

³ LEWIS CARROLL: *El juego de la lógica*. Madrid: Alianza Editorial, p. 126.

⁴ Vegeu tècniques semblants al llibre de G. RODARI: *Gramàtica de la fantasia*, Barcelona: Reforma de la Escuela, 1979. 2.ª ed.

⁵ Vegeu els llibrets de fotografies de nines fetes per LEWIS CARROLL: *Niñas*. Barcelona: Lumen, 1974. 1.ª ed.; 1980, 3.ª ed.